

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-12-16

How to Cite (Style APA):

Falko, N., Serbin, I., Hurtovenko, N., & Tylnyi, I. (2024). Life Orientations of Migrant Students under Martial Law. *Insight: the psychological dimensions of society*, *12*, 378–399. https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-12-16

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Фалько Н., Сербін Ю., Гуртовенко Н., Тильний І. Життєві орієнтації студентів-мігрантів в умовах воєнного стану. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2024. № 12. С. 378–399. https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-12-16

UDC 159.923.2:314.151.3-054.73-057.87"364"

Life Orientations of Migrant Students under Martial Law

Життєві орієнтації студентів-мігрантів в умовах воєнного стану

Received: April 11, 2024

Natalia Falko^{*} Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Rector, Department of Psychology, Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University, Ukraine https://orcid.org/0000-0001-9475-6770 **Ivuriy Serbin** Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor. Department of Psychology and Sociology, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Ukraine https://orcid.org/0000-0002-1940-3817 Nataliia Hurtovenko Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Associate Professor, Department of Psychology, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Ukraine https://orcid.org/0000-0002-5926-8736 Ivan Tvlnvi PhD Student, Department of Psychology, Educational and Scientific Institute of Psychology and Social Sciences, Interregional Academy of Personnel Management, Ukraine https://orcid.org/0009-0009-0192-4751

Accepted: October 28, 2024

Наталя Фалько* кандидат психологічних наук, доцент, ректор, кафедра психології, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Україна https://orcid.org/0000-0001-9475-6770 Юрій Сербін кандидат психологічних наук, доцент, кафедра психології та соціології, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна https://orcid.org/0000-0002-1940-3817 Наталія Гуртовенко кандидат психологічних наук, доцент, доцент, кафедра психології, Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини, Україна https://orcid.org/0000-0002-5926-8736 Іван Тильний

аспірант.

аспірант, кафедра психології, Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук, Міжрегіональна академія управління персоналом, Україна https://orcid.org/0009-0009-0192-4751

^{*} Автор-кореспондент: falkontaliya@gmail.com

^{*} Corresponding Author: falkontaliya@gmail.com

Abstract

The aim is an empirical study of the life orientations of young people in conditions of sociogenic challenges. Methods. The study involved students who studied at three levels of educational programs: "Bachelor", "Master", "Doctor of Philosophy" at higher education institutions of Ukraine, with a total number of n = 112 people, aged 18 to 29 years (M = 23.43; SD = ±3.05). All respondents were internal or external migrants, which ensured the conditions of the sociogenic challenges they faced. Two groups of valid and reliable psychodiagnostic methods that reflect life orientations were used: the first - the "Life Orientation Test-Revised" (Carver & Gaines, 1987) and the "Value Orientations" by M. Rokeach (1973); the second concerned the behavior of the individual in the face of sociogenic challenges: the "Personal Readiness for Change Questionnaire" (Rollnick et al., 1992) and the "Way of Coping Questionnaire" (Lazarus & Folkman, 1984). Results. The ranking of the terminal and instrumental values of young people was carried out and it was determined that the terminal values (a proactive life attitude, health, and an interesting and instrumental values (self-control, iob) education, and high requests) were prevalent. A correlation pleiad has been built and twentyeight significant correlations of life orientations with the parameters of individual behavior in the face of sociogenic challenges and coping strategies have been clarified (p < .050; p < .010; p < .001). The existence of significant correlations with the parameters of personal readiness for change and constructive coping strategies has been clarified and explained. The most dependent values were a proactive life attitude and selfcontrol. The latent danger was posed by negative expectations, the dominance of which can have fatal consequences for young people. Discussion and conclusions. It is substantiated that the study of life orientations of young people in the context of sociogenic challenges is examination of young people' awareness and rethinking of their life purpose, the meaning of life, and the desire for self-realization. Life values, considered through the prism of dynamic social transformations, in the dimensions of readiness or unreadiness for personal changes and constructive and destructive coping strategies, confirmed the complexity and diversity of the phenomenon under study. It is noted that the obtained empirical results are of

Анотація

Метою є емпіричне дослідження життєвих орієнтацій молоді в умовах соціогенних викликів. Методи. Участь у дослідженні взяла студентська молодь, яка навчалася на трьох рівнях освітніх програм: "бакалавр", "магістр", доктор філософії" у закладах вищої освіти України, загальною кількістю n = 112 осіб, віком від 18 до 29 років (М = 23.43; SD = ±3.05). Усі респонденти були внутрішніми або зовнішніми мігрантами, що забезпечувало умови соціогенних викликів, у яких вони перебували. Застосовано дві групи валідних і надійних психодіагностичних методик, якими відображено життєві орієнтації: перша - "Тест життєвих орієнтацій" (Carver, Gaines, 1987) та "Ціннісні орієнтації" М. Rokeach (1973); друга стосувалася поведінки особистості в умовах соціогенних викликів: "Опитувальник особистісної готовності до змін" (Rollnick et al., 1992) і "Опитувальник копінг-стратегій" (Lazarus, Folkman, 1984). Результати. Здійснено рангування термінальних та інструментальних цінностей молоді й визначено, що термінальні цінності – активна життєва позиція, здоров'я і цікава робота – та інструментальні цінності - самоконтроль, вихованість і високі запити - є превалюючими. Побудовано кореляційну плеяду і з'ясовано двадцять вісім достовірних зв'язків життєвих орієнтацій із параметрами поведінки особистості в умовах соціогенних викликів та копінг-стратегіями (p < .050; p < .010; p < .001). З'ясовано й пояснено наявність достовірних зв'язків із параметрами особистісної готовності до змін і конструктивними копінг-стратегіями. Найбільш залежними цінностями є активна життєва позиція й самоконтроль. Латентну небезпеку складають негативні очікування, домінування яких для молодих людей може мати фатальні наслідки. Дискусія і висновки. Обґрунтовано, що дослідження життєвих орієнтацій молоді в умовах соціогенних викликів є вивченням усвідомлення й переосмислення молодими людьми свого життєвого призначення, сенсу життя та прагнення до самореалізації. Життєві цінності, розглянуті крізь призму динамічних соціальних трансформацій, у вимірах готовності чи неготовності до особистісних змін і конструктивних та деструктивних копінг-стратегій, підтвердили складність і багатоманітність досліджуваного феномену. Зазначено, що отримані емпіричні результати мають наукову цінність для всіх, хто працює з молоддю і шукає конструктивні шляхи подолання соціогенних викликів.

scientific value for all those who work with young people and seek constructive ways to overcome sociogenic challenges.

Keywords: value orientations, living space of young people, deviant behavior, stressors, social uncertainty, antisocial behavior, coping strategies, self-actualization.

Introduction

Our society is under the influence of permanent sociogenic challenges. The desire for sustainable development, which the leaders of many countries of the world declare and try to implement, requires constant constructive changes in all spheres of life. Being in the zone of uncertainty and fighting for democratic values and ideals, which should guarantee world order and sustainable development, requires constant protection. Sociogenic challenges include a set of social problems that are fully or partially unresolved and can represent the interests of both a separate community and be relevant for entire nations. Depending on the area of coverage and the intensity and duration of action, sociogenic challenges can have a local, regional, or total impact that spreads within a particular country or can even envelop the whole world.

It is of scientific interest to study the life orientations of youth and outline the living space of young people who are forced to be in the zone of intense influence of social transformations. The COVID-19 pandemic, post-pandemic period, and martial law in Ukraine are sociogenic challenges of a global scale that have geopolitical significance. Precedents that arise in this case can significantly change the scenarios for the development of sociopolitical processes of the world order. The study of life values is of great interest since the meaningvalue sphere of youth is in constant testing and is of key importance for personal and professional formation. In the adaptation dimension, the life orientations and values of the individual have a significant assimilation influence and are not amenable to corrective changes. Therefore, the outlined conditions actualize the scientific novelty of the research search, and its confirmation requires statistical reliability.

In the scientific literature, we can find several contemporary works that focus on other social problems, including human trafficking (Baker et al., 2024), slavery (Tzanou, 2022), labor migration flows (Sortheix et al., 2023), integration of children

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

Ключові слова: ціннісні орієнтації, життєвий простір молоді, девіантна поведінка, стресогенні чинники, соціальна невизначеність, антисоціальна поведінка, копінг-стратегії, самоактуалізація.

Вступ

Наше суспільство перебуває під впливом перманентних соціогенних викликів. Прагнення сталого розвитку, який декларують і намагаються втілити в життя лідери багатьох держав світу, вимагає постійних конструктивних змін у всіх сферах життя. Перебування в зоні невизначеності й боротьба за демократичні цінності та ідеали, які мали би бути гарантами світового порядку і сталого розвитку, потребують постійного захисту. До соціогенних викликів відносимо сукупність соціальних проблем, які є повністю або частково не вирішені й можуть представляти інтереси як окремої спільноти, так і бути актуальними для цілих народів. У залежності від ареалу охоплення й інтенсивності та тривалості дії соціогенні виклики можуть отримати локальний або регіональний чи тотальний вплив, який поширюється в межах окремої країни чи навіть здатен огорнути весь світ.

Становить науковий інтерес дослідження життєвих орієнтацій молоді й окреслення життєвого простору молодих людей, які вимушено перебувають у зоні інтенсивного впливу соціальних трансформацій. Пандемія COVID-19, постпандемічний період, воєнний стан в Україні є соціогенними викликами світового масштабу, які мають геополітичне значення. Прецеденти, що при цьому виникають, можуть суттєво змінити сценарії розвитку соціально-політичних процесів укладу світового порядку. Дослідження життєвих цінностей становить величезний інтерес, оскільки сенсово-ціннісна сфера молоді перебуває в постійній апробації й має ключове значення для особистісного та професійного становлення. В адаптаційному вимірі життєві орієнтації й цінності особистості володіють значним асиміляційним впливом і мало піддаються корекційним змінам. Тому окреслені умови актуалізують наукову новизну дослідницького пошуку, а підтвердження потребує статистичної достовірності.

У науковій літературі знаходимо низку сучасних праць, які фокусують увагу на інших соціальних проблемах, серед яких – торгівля людьми (Baker et al., 2024), рабство (Tzanou, 2022), трудові міграційні потоки (Sortheix et al.,

into foreign educational and cultural spaces (Federowicz & Terepyshchyi, 2023). The lockdown caused by the COVID-19 pandemic has introduced uncertainty into the daily and usual pace of life (Broos et al., 2023; Gillman et al., 2024) and forced to update the distance learning format, rethink the priorities of online education (Kobylarek et al., 2021), and adapt to the digital educational space (Yaremchuk et al., 2024). It should be noted that in a study by N. Yaremchuk et al. (2024), it was found that life tasks that take place as a result of a new social reality, i.e. in a digital educational environment, can have a significant impact on the life values of higher education students. It is also emphasized that the changed conditions of social reality, and the desire of young people to constantly move forward are accompanied by stressful situations (Yaremchuk et al., 2024). To summarize, we partially consider educational and vocational training to be a stressful factor that leads to the activation of development processes and constant movement toward the unknown. There are some stressful circumstances in educational activities related to exams, tests, project defenses, and sometimes information overload. However, stress as a systematic phenomenon in education should not be present, and teachers should be responsible for this, regulating cognitive stress through the complexity and number of tasks and the necessary timely assistance. Unlike the abovementioned sociogenic influences, the acquisition of a profession has a constructive social goal and, despite the high stress, does not have sociogenic intentions. Research by A. Hudimova et al. (2021) found that excessive use of social media reduces the physical activity of juniors. Several studies on physical education and sports (Kinoshita et al., 2021; Popovych et al., 2022) demonstrate a direct relationship between physical activity and winning outcomes (Popovych et al., 2023b), motivation and sports performance (Prokhorenko et al., 2023). The problem of values and life orientations is closely intertwined with the sports activities of young people. Research by N. Tavrovetska et al. (2023) proposed a study of risk propensity of junior women in terms of life orientations. It was found that high levels of dispositional optimism activate cognitive and behavioral risk propensity. It was established that the parameters of life orientations are associated with risk propensity of young athletes. It was stated that the motivation for achieving sports results,

2023), інтеграція дітей у іншомовний освітній і культурний простори (Federowicz, Terepyshchyi, 2023). Локдаун, зумовлений пандемією COVID-19, вніс невизначеність у повсякденний і звичний темпоритм життя (Broos et al., 2023; Gillman et al., 2024) та змусив актуалізувати дистанційний формат навчання, переосмислити пріоритети онлайн-освіти (Kobylarek et al., 2021) й адаптуватися до цифрового освітнього простору (Yaremchuk et al., 2024). Зазначимо, що в дослідженні N. Yaremchuk et al. (2024) встановлено, що життєві завдання, які мають місце в результаті нової соціальної реальності, тобто в умовах цифрового освітнього середовища, здатні здійснювати суттєвий вплив на життєві цінності здобувачів вищої освіти. Також акцентовано увагу, що змінені умови соціальної реальності, прагнення молоді постійно рухатися вперед супроводжуються стресогенними ситуаціями (Yaremchuk et al., 2024). Узагальнимо, що навчально-професійну підготовку частково вважаємо стресогенним чинником, який зумовлює активацію процесів розвитку й постійного руху до невідомого. У навчальній діяльності мають місце окремі стресогенні обставини, пов'язані з іспитами, заліками, захистами проєктів, з іноді виникаючим інформаційним перевантаженням. Але при цьому стрес як систематичне явище в навчанні не повинен бути присутнім, і за це повинні відповідати викладачі, регулюючі когнітивне напруження через складність та кількість завдань і необхідну своєчасну допомогу. На відміну від вищезгаданих соціогенних впливів, здобуття фаху має конструктивну суспільну мету і, попри певну стресогенність, не має соціогенних інтенцій. У дослідженні А. Hudimova et al. (2021) встановлено, що надмірне використання соціальних мереж знижує фізичну активність юніорів. Низка досліджень із фізичної культури і спорту (Kinoshita et al., 2021; Popovych et al., 2022) демонструє прямий зв'язок фізичної активності з переможним результатом (Popovych et al., 2023b), мотивацією та спортивною результативністю (Prokhorenko et al., 2023). Проблема цінностей і життєвих орієнтацій тісно переплетена зі спортивною діяльністю молоді. У дослідженні N. Tavrovetska et al. (2023) запропоновано вивчення схильності до ризику юніорок у вимірах життєвих орієнтацій. З'ясовано, що високі рівні сформованості диспозиційного оптимізму активізують когнітивну й поведінкову схильність до ризику. Встановлено, що параметри життєвих орієнтацій зв'язані зі схильністю до ризику

the desire to avoid failure, and the propensity to take risks are predictors of life orientations. The outlined parameters correlate with the ability to design one's sports career (Tavrovetska et al., 2023). A study by J. R. de A. Nascimento Junior et al. (2021) found that athletes' life skills influence attitudes towards teammates, moral values, status, and competence in activities. An interesting scientific conclusion was drawn by E. Martin et al. (2015), who found out the causes of violations of the rules in sports by young people. The most common reason is the desire to win. Despite this, the majority of respondents consider antisocial behavior to be dishonest and uncommon. According to this parameter, differences in gender, level of development, and competitive level are recorded. Young people consider their living space to be positive (Martin et al., 2015). In the gender dimension, there are differences in the achievement of goals and the realization of life goals by athletes of the Youth Olympic Games. In male athletes, such indicators are significantly superior to those of female athletes (Koh & Wang, 2014). Competitive, training, and restorative activities of young people, as well as educational and professional, are accompanied by significant psycho-emotional stress, so they are largely stressful. This is confirmed by a study by T. Shcherbak et al. (2023), which demonstrated the psychological causes of fatigue, demotivation, and monotony.

Researcher J. Agten (2019) believes that teaching young people religious narratives about life orientations as role models is an effective way to develop their identity. The important educational role of religious enlightenment in the perception of values by students is emphasized in a study by P. Kondrla et al. (2024). The interaction of teachers with students has a permanent impact on the formation of ethical (Michvocíková et al., 2023; Sirotová et al., 2021) and national values (Sirotová & Michvocíková, 2022). L. Johnson et al. (2023) have shown that national pride and cultural values contribute to positive youth development. The materialistic values of today's youth should also be considered. A study by Chinese youth J. Wang et al. (2024) confirmed the bifactorial model of the Material Wealth Scale (MVS) and investigated the relationship between materialism and subjective well-being (SWB). The results obtained correlate with the study of the trajectory of materialistic values of young people

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

юних спортсменок. Констатовано, що мотивація досягнення спортивного результату і прагнення уникнути невдачі та схильність до ризику є предикторами життєвих орієнтацій. Окреслені параметри корелюють зі здатністю проєктувати свою спортивну кар'єру (Tavrovetska et al., 2023). У дослідженні J. R. de A. Nascimento Junior et al. (2021) з'ясовано, що життєві навички спортсменів впливають на ставлення до товаришів по команді, моральні цінності, статус і компетентність у діяльності. Цікавого наукового висновку дійшли E. Martin et al. (2015) які з'ясували причини порушень молоддю правил у спорті. Найпоширенішою причиною є прагнення перемогти. Незважаючи на це, більшість респондентів антисоціальну поведінку вважають нечесною й такою, що зустрічається нечасто. За цим параметром зафіксовано відмінності за статтю, рівнем розвитку та конкурентним рівнем. Свій життєвий простір молодь вважає позитивним (Martin et al., 2015). У гендерному вимірі зафіксовано відмінності в досягненні мети й реалізації життєвих цілей спортсменами юнацьких олімпійських ігор. У спортсменів чоловічої статі такі показники достовірно відмінно переважають показники спортсменок (Koh, Wang, 2014). Змагальна, тренувальна й відновлювальна діяльність молоді, так само як навчально-професійна, супроводжується значними психоемоційними навантаженнями, тому вона значною мірою є стресогенною. Підтвердженням цього є дослідження Т. Shcherbak et al. (2023), у якому продемонстровано психологічні причини стану втоми, демотивації й монотонії.

Дослідник J. Agten (2019) вважає, що вивчення молоддю релігійних наративів про життєві орієнтації, як зразків для наслідування, є дієвим способом розвитку їхньої ідентичності. Про важливу виховну роль релігійної освіти у сприйнятті цінностей студентською молоддю наголошено в дослідженні Р. Kondrla et al. (2024). Взаємодія викладачів зі студентською молоддю має перманентний вплив на формування етичних (Michvocíková et al., 2023; Sirotová et al., 2021) і національних цінностей (Sirotová, Michvocíková, 2022). L. Johnson et al. (2023) доказано, що національна гордість і культурні цінності сприяють позитивному розвитку молоді. Не варто забувати про матеріальні цінності сучасної молоді. У дослідженні китайської молоді J. Wang et al. (2024) підтверджено біфакторну модель шкали матеріальних цінностей (MVS) і досліджено зв'язок між матеріалізмом і суб'єктивним благополуччям (SWB). Отри-

of Mexican descent (Shi et al., 2024). G. Carabelli & D. Lyon (2016) made a successful attempt to study the future orientations of young people through the themes of achievement, resources, form, and values. The researchers, linking the present with the future through the respondents' attitudes, assessments, and judgments, proposed to study the future orientations of young people. The temporal perspective proposed in a study by P. Zimbardo, J. Boyd (1999) is a fundamental dimension in the construction of psychological time. The future image arises from cognitive processes that delimit human experience into past, present, and future time frames.

The study of life orientations of young people in the context of sociogenic challenges is presented as examination of young people's awareness and rethinking of their life purpose, the meaning of life, and the desire for self-realization, which are considered through the prism of dynamic social transformations, in the dimensions of readiness or unreadiness for personal changes and constructive and destructive coping strategies.

Hypothesis. The psychological content dimensions of young people's life orientations, determined in the conditions of modern social transformations, in particular under martial law, are related to the parameters of personal readiness for change and constructive coping strategies.

The aim was an empirical study of the life orientations of young people in the conditions of sociogenic challenges.

Methods

Methodology. The basic theoretical and methodological principles of the study of the life orientation of young people in the conditions of sociogenic challenges are presented in the concept of self-organization of student youth in conditions of social uncertainty by I. Hoian (2021), the basic principles of the individual's dispositional readiness for change (Rollnick et al., 1992), and the study of social competence in the dimensions of psychological readiness for change (Mitroshkina, 2018). Sociogenic challenges are interpreted as changed conditions of social reality, which affect the life orientations of the individual (Carver & Gaines, 1987), encouraging the rethinking of the value-meaning orientations of the individual.

Participants. The study involved student youth who studied at three levels of educational programs: "Bachelor", "Master", "Doctor of

мані результати корелюють із дослідженням траєкторії матеріалістичних цінностей молоді мексиканського походження (Shi et al., 2024). G. Carabelli, D. Lyon (2016) здійснили успішну спробу вивчення майбутніх орієнтацій молодих людей через теми досягнень, ресурсів, форми та цінності. Дослідники, зв'язуючи теперішнє з майбутнім через ставлення респондентів, їхні оцінки і судження, запропонували вивчати майбутні орієнтації молоді. Часова перспектива, запропонована в дослідженні Р. Zimbardo, J. Boyd (1999), є фундаментальним виміром у конструюванні психологічного часу. Майбутній образ виникає з когнітивних процесів, які розмежовують людський досвід на минулі, теперішні та майбутні часові рамки.

Дослідження життєвих орієнтацій молоді в умовах соціогенних викликів представлено як вивчення усвідомлення й переосмислення молодими людьми свого життєвого призначення, сенсу життя та прагнення до самореалізації, що розглянуті крізь призму динамічних соціальних трансформацій, у вимірах готовності чи неготовності до особистісних змін і конструктивних та деструктивних копінг-стратегій.

Гіпотеза. Психологічні змістові виміри життєвих орієнтацій молоді, визначені в умовах сучасних соціальних трансформацій, зокрема під час дії воєнного стану, будуть пов'язані з параметрами особистісної готовності до змін і конструктивними копінг-стратегіями.

Мета. Емпіричне дослідження життєвих орієнтацій молоді в умовах соціогенних викликів.

Методи

Методологія. Вихідні теоретико-методологічні положення дослідження життєвих орієнтації молоді в умовах соціогенних викликів представлено в концепції самоорганізованості студентської молоді в умовах соціальної невизначеності І. Гояна (2021), вихідних положеннях диспозиційної готовності індивіда до змін (Rollnick et al., 1992) та дослідженні соціальної компетентності у вимірах психологічної готовності до змін (Mitroshkina, 2018). Соціогенні виклики тлумачимо як змінені умови соціальної реальності, які позначаються на життєвих орієнтаціях індивіда (Carver, Gaines, 1987), спонукають до переосмислення ціннісно-сенсових орієнтацій особистості.

Учасники. У дослідженні задіяно студентську молодь, яка навчалася на трьох рівнях освітніх програм: "бакалавр", "магістр", "док-

Philosophy" at institutions of higher education: Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University (relocated to Zaporizhzhia, Ukraine, under martial law) and Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (relocated twice, from Luhansk to Severodonetsk; the second time – under martial law to Kyiv, Ukraine). The Google Form survey covered n = 112 people, aged 18 to 29 (M = 23.43; SD = ± 3.05).

At the time of the study, all respondents were considered internal or external migrants and were on the territory of Ukraine or abroad, having left their homes. Martial law forced abandonment of the main place of residence, the status of internally displaced persons within Ukraine, refugees, and external migrants outside Ukraine relevant outlined the sociogenic challenges faced by the subjects. A significant part of the subjects experienced deep distress, lived intending to return to the past, and some respondents had signs of post-traumatic stress disorder (PTSD). Among the subjects there were those who lost relatives and friends, and their property was destroyed. People with deep signs of PTSD, permanent flashbacks that brought them back to the terrible events they experienced, were not included in the study. Distribution of respondents by gender: male (n = 22; 19.64%) and female (n =90; 80.36%). Males were reluctant to participate in the study, so the sample received uneven representation by gender.

Procedures and Instruments. Two instruments reflecting the respondents' values and life orientations and two that elucidated their characteristics concerning sociogenic challenges were selected to qualitatively replicate the pertinent dimensions of the research subject. The psychodiagnostic instrument "Life Orientation Test-Revised" (LOT-R) (Carver & Gaines, 1987) was used to establish the fundamental parameters: dispositional optimism (DO), positive expectations (PE), and negative expectations (NE). The validated Ukrainian version of the methodology of S. Lukova (2023) was used. Ten statements and a direct five-point Likert scale with a range of answers from 0 to 4 were used: 0 - do not agree; 1 - rather disagree; 2 - bothyes and no; 3 - rather agree and 4 - completely agree. The respondents rated ten test statements on a five-point scale. The α -Cronbach internal consistency test was .823 (average level). Three terminal and three instrumental values were

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

тор філософії" у закладах вищої освіти: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (під час воєнного стану релоковано до Запоріжжя, Україна); Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (двічі релоковано, з Луганська до Сєверодонецька; вдруге – під час воєнного стану до Києва, Україна). Опитуванням у Google form охоплено n = 112 осіб, віком від 18 до 29 років (М = 23.43; $SD = \pm 3.05$). Усі респонденти на час проведення дослідження вважалися внутрішніми або зовнішніми мігрантами й перебували на території України чи за її межами, покинувши свої домівки. Воєнний стан, вимушено залишене основне місце проживання, статус внутрішньо переміщених осіб у межах України, біженців та зовнішніх мігрантів за межами України релевантно окреслили соціогенні виклики, з якими зустрілися досліджувані. Значна частина досліджуваних переживала глибокий дистрес, жила намірами повернути минуле, в деяких респондентів відстежувалися ознаки посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Серед досліджуваних були такі, які втратили рідних і близьких, а їхнє майно було знищено. Осіб із глибокими ознаками ПТСР, перманентними флешбеками, які повертали їх до жахливих пережитих подій, у дослідженні не задіяно. Розподіл респондентів за статевою ознакою: чоловічої статі (n = 22; 19.64%) і жіночої статі (n = 90; 80.36%). Чоловіки неохоче брали участь у дослідженні, тому вибірка отримала нерівномірну представленість за статтю.

Процедура та інструменти. З метою якісного відтворення релевантних вимірів предмета дослідження, обрано два інструменти, які відобразили життєві орієнтації та цінності респондентів, і два інструменти, якими з'ясовано властивості респондентів в умовах соціогенних викликів. Психодіагностичним інструментом "Тест життєвих орієнтацій" (ТЖО) (Carver, Gaines, 1987) визначено базові параметри: диспозиційний оптимізм (ДО), позитивні очікування (ПО) й негативні очікування (НО). Узято в роботу валідизовану українську версію методики С. Лукової (2023). Використано десять тверджень і пряму п'ятибальну шкалу Лайкерта з діапазоном відповідей: 0 – не згоден; 1 – радше не згоден; 2 – і так, і ні; 3 – радше згоден і 4 - повністю згоден. Респонденти оцінювали десять тверджень тесту за п'ятибальною шкалою. Тест внутрішньої узгодженості α-Cronbach склав .823 (середній рівень). Методикою "Ціннісні орієнтації" (ЦО) М. Rokeach

determined using the "Value Orientations" (VO) method by M. Rokeach (1973). From the two lists of values, after getting acquainted with them, the respondents ranked one by one. High ranks indicated the priority of a certain value during the current choice. It should be noted that the focus on three values made it possible to focus attention on the key choices of the subjects. The "Personal Readiness for Change Questionnaire" (Rollnick et al., 1992) was the main method used to clarify the parameters of the respondents' readiness for change. The parameters that help to overcome stressful, difficult situations in life are clarified using thirty-five statements distributed on seven scales: passion (P), resourcefulness (RF), optimism (OP), adventurousness (AV), adaptability (AD), confidence (CD), and tolerance for ambiguity (TA). A direct six-point Likert scale with direct and inverse responses was used. The α -Cronbach internal consistency test was .846 (average level). The "Way of Coping Questionnaire" (WCQ) (Lazarus & Folkman, 1984) was applied. The version of the questionnaire tested on the Ukrainian sample was used (Popovych et al., 2023a). Eight strategies were identified, which the authors of the methodology conditionally divided into constructive – self-control (SC), search for social support (SSS), planning to solve a problem (PS), acceptance of responsibility (AR) - and destructive - confrontation (C), distancing (D) and avoidance (A). The α -Cronbach internal consistency test was .756 (satisfactory level).

Variables. The list of variables used in the study was conditionally divided into two groups. One reflected life orientations and values, and the second related to the behavior of the individual in the conditions of sociogenic challenges and coping strategies. The first group included terminal values (according to the list - eighteen items) and instrumental values (according to the list - eighteen items). Three values from each list were assigned to the variables used in the study. Also, dispositional optimism (DO), positive expectations (PE), and negative expectations (NE) were included in the variables of the first group. The variables of the second group included seven parameters of personal readiness for change and eight coping strategies.

Organization of Research. The survey was conducted in Google Forms and involved students of two higher education institutions: Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical

(1973) з'ясовано трійку термінальних і трійку інструментальних цінностей. З двох списків цінностей після ознайомлення з ними респонденти по черзі проставляли ранги. Високі ранги свідчили про пріоритетність певної цінності під час поточного вибору. Зазначимо, що зосередженість на трьох цінностях дозволила сфокусувати увагу на ключових виборах досліджуваних. Основною методикою, яка забезпечила з'ясування параметрів готовності респондентів до змін, був "Опитувальник особистісної готовності до змін" (ООГЗ) (Rollnick et al., 1992). За допомогою тридцяти п'яти тверджень, які розподілені за сімома шкалами, з'ясовано параметри, що допомагають подолати стресові, складні ситуації життя: пристрасність (ПР); винахідливість (ВН); оптимізм (ОП); авантюрність (АВ); адаптивність (АД); впевненість (ВП); толерантність до двозначності (ТД). Використано пряму шестибальну шкалу Лайкерта з прямим і зворотних обліком відповідей. Тест внутрішньої узгодженості *α*-Cronbach склав .846 (середній рівень). Застосовано "Опитувальник копінг-стратегій" (ОКС) (Lazarus & Folkman, 1984). Використано апробовану на українській вибірці версію опитувальника (Popovych et al., 2023а). Визначено вісім стратегій, які авторами методики умовно розподілено на конструктивні - самоконтроль (СК), пошук соціальної підтримки (ПСП), планування вирішення проблеми (ПВП), прийняття відповідальності (ПВ) - і деструктивні – конфронтація (К), дистанціювання (Д) й уникнення (У). Тест внутрішньої узгодженості *α*-Cronbach склав .756 (задовільний рівень).

Змінні. Перелік змінних, що використані в дослідженні, умовно розподілено на дві групи. Одна відобразила життєві орієнтації та цінності, друга стосувалася поведінки особистості в умовах соціогенних викликів та копінг-стратегії. До першої групи віднесено термінальні цінності (згідно зі списком - вісімнадцять позицій) та інструментальні цінності (згідно зі списком - вісімнадцять позицій). До змінних, що використано в дослідженні, віднесено по три цінності з кожного списку. Також диспозиційний оптимізм (ДО), позитивні очікування (ПО) й негативні очікування (НО) віднесено до змінних за першою групою. До змінних другої групи віднесено сім параметрів особистісної готовності до змін і вісім копінг-стратегій.

Організація дослідження. Опитування проведено в Google forms і задіяно здобувачів двох закладів вищої освіти: Мелітопольський державний педагогічний університет імені

University (Zaporizhzhia, Ukraine) and Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Kyiv, Ukraine). The confirmatory strategy of the study was used. Empirical data collection continued between September and October of the 2023– 2024 academic year. Awareness, voluntariness, and confidentiality ensured high-quality empirical material for research work. The study was part of the research work plan of the organizers and was approved by the educational and methodological councils of the universities.

Statistical Analysis. Empirical data were entered from Google Forms into MS Excel tables at the first stage. Then the computer program "SPSS", version 23.00.02, was used. Since a normal distribution was established using the Kolmogorov-Smirnov λ -criterion, the appropriate statistical parameters were applied: the Pearson correlation coefficient (R) and the Mann-Whitney U-test; Student's t-test was used to compare data. Significant levels of statistical operations were considered at p \leq .050; p \leq .010; p \leq .001.

Results

The confirmatory strategy of empirical research was applied, which made it possible to find out the existence of correlations between the psychological content dimensions of young people's life orientations and the parameters of personal readiness for change and coping strategies. Empirical data was presented through the main descriptive frequency characteristics: distribution mean (M), mean square deviation (SD), and median (Me). Table. 1 presents the investigated parameters by all methods.

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

Богдана Хмельницького (Запоріжжя, Україна) і Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (Київ, Україна). Використано констатувальну стратегію дослідження. Збір емпіричних даних тривав у вересні – жовтні 2023–2024 навчального року. Поінформованість, добровільність і конфіденційність забезпечили якісний емпіричний матеріал для дослідницької роботи. Дослідження входило до плану науково-дослідної роботи організаторів і було схвалено навчально-методичними радами університетів.

Статистичне аналізування. На першій стадії емпіричні дані внесено з Google forms до таблиць "MS Excel". Далі використано комп'ютерну програму "SPSS", версія 23.00.02. Оскільки за допомогою λ -критерію Колмогорова-Смирнова встановлено нормальний розподіл, застосовано відповідні статистичні параметри: коефіцієнт кореляції Пірсона (*R*) і U-критерій Манна-Уітні; *t*-критерієм Стьюдента здійснено зіставлення даних. Достовірними рівнями статистичних операцій вважалися виміри при р $\leq .050$; р $\leq .010$; р $\leq .001$.

Результати

Застосовано констатувальну стратегію емпіричного дослідження, яка уможливила з'ясування наявності зв'язків психологічних змістових вимірів життєвих орієнтацій молоді з параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями. Емпіричні дані подано через основні описові частотні характеристики: середнє розподілу (М), середнє квадратичне відхилення (SD) і медіану (Ме). У табл. 1 подано досліджувані параметри за всіма методиками.

Table 1. Descriptive frequency characteristics of the parameters of the studied sample of young people (n = 112)

Таблиця 1. Описові частотні характеристики параметрів досліджуваної вибірки молоді (n = 112)

Parameters Параметри	M SD		Ме					
"LOT-R" / "ТЖО"								
DO / ДО	28.39	±4.68	28.00					
РЕ / ПО	13.16	±2.18	13.00					
NE / HO	6.04	±1.02	6.00					
	TV "VO"	/ ТЦ "ЦО"						
PLA / АЖП	6.45	±5.34	6.50					
Н/З	7.47	±4.85	7.50					
IJ / ЦР	8.97	±4.07	9.00					

	IV "VO"	/ ІЦ "ЦО"		
SC / C	9.49	±5.47	9.50	
Е / В	10.63	±4.92	11.50	
HR / B3	11.44	±4.51	11.50	
	"PRCQ"	/ "ООГЗ"		
Р / ПР	27.43	±6.62	27.50	
RF / BH	25.02	±6.37	25.00	
ОР / ОП	25.45	±6.76	25.50	
AV / AB	25.87	±6.45	26.00	
АD / АД	26.43	±6.29	26.50	
CD / ВП	24.98	±5.89	25.00	
ТА / ТД	26.11	±6.01	26.00	
	"WCQ"	/ "ОКС"		
SC / CK	9.12	±1.52	9.00	
SSS / ПСП	12.32	±2.05	12.00	
РЅР / ПВП	6.89	±1.15	7.00	
AR/ ПВ	12.93	±2.16	13.00	
PR / ПП	13.01	±2.17	13.00	
С / К	8.21	±1.37	8.00	
D / Д	10.87	±1.81	11.00	
А / У	12.12	±1.10	12.00	

Note: M – arithmetic mean; SD – mean square deviation; Me – median; "Life Orientation Test-Revised" (LOT-R) (Carver, Gaines, 1987); TV "VO" – terminal values according to the "Value orientations" method by M. Rokeach (1973); IV "VO" – instrumental values according to the "Value orientations" method by M. Rokeach (1973); "PRCQ" – the "Personal Readiness for Change Questionnaire" (Rollnick et al., 1992); "WCQ" – the "Way of Coping Questionnaire" " (Lazarus & Folkman, 1984); DO – dispositional optimism; PE – positive expectations; NE – negative expectations; PLA – proactive life attitude; H – health; IJ – interesting job; SC – self-control; E – education; HR – high requests; P – passion; RF– resourcefulness; OP – optimism; AV – adventurousness; AD – adaptability; CD – confidence; TA – tolerance for ambiguity; SC – self-control; SSS – search for social support; PS – planning to solve a problem; AR – acceptance of responsibility; PR – positive reestimation; C – confrontation, D – distancing; A – avoidance.

Примітка: М – середнє арифметичне; SD – середнє квадратичне; Ме – медіана; "ТЖО" – "Тест життєвих орієнтацій" (Carver, Gaines, 1987); ТЦ "ЦО" – термінальні цінності за методикою "Ціннісні орієнтації" М. *Rokeach (1973)*; ІЦ "ЦО" – інструментальні цінності за методикою "Ціннісні орієнтації" М. *Rokeach (1973)*; "ООГЗ" – "Опитувальник особистісної готовності до змін" (Rollnick et al., 1992); "ОКС" – "Опитувальник копінг-стратегій" (Lazarus & Folkman, 1984); ДО – диспозиційний оптимізм; ПО – позитивні очікування; НО – негативні очікування; АЖП – активна життєва позиція; З – здоров'я; ЦР – цікава робота; С – самоконтроль; В – вихованість; ВЗ – високі запити; ПР – пристрасність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюрність; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності; СК – самоконтроль; ПСП – пошук соціальної підтримки; ПВП – планування вирішення проблеми; ПВ – прийняття відповідальності; ПП – позитивна переоцінка; К – конфронтація; Д – дистанціювання; У – уникнення (У).

It should be noted that according to the "Value Orientations" method by M. Rokeach (1973), the three most rated terminal values and the three most rated instrumental values were presented separately. According to the ranking, it was determined that terminal values – a proactive

Зазначимо, що за методикою "Ціннісні орієнтації" М. *Rokeach (1973) подано роздільно* три найбільш рейтингові термінальні цінності і три найбільш рейтингові інструментальні цінності. Рангуванням визначено, що термінальні цінності – активна життєва по-

ISSN 2664-6005

life attitude, health, an interesting job - and instrumental values - self-control, education, and high requests - prevailed. The established ranks of terminal and instrumental values according to the method "Value Orientations" by M. Rokeach (1973) were not compared for each rank of other studies, since the rank positions of even similar samples of young people had differences. Therefore, an algorithm for selecting the three most rated values was implemented, and they were then used in statistical calculations. Comparison with the results of a study by N. Yaremchuk et al. (2024) using the same methodology demonstrated that the selected values were among the top five choices of the current sample. This affinity was explained by the high level of identical valueoriented position of the respondents of both samples.

The results obtained by the "Life Orientation Test" (Carver & Gaines, 1987) were compared to a similar sample in the study of O. Mitroshkina (2018). According to the Student's t-test, data on all dimensions were compared: DO, PE, NE. The absence of significant differences was stated. According to the methods "Personal Readiness for Change Questionnaire" (Rollnick et al., 1992) and the "Way of Coping Questionnaire" (WCQ) (Lazarus & Folkman, 1984), we could only distinguish direct and inverse trends according to some parameters. There were no significant differences.

A correlation matrix of life orientations and values with the parameters of personal readiness for change and coping strategies is presented (see Tabl. 2). In advance, the normal distribution of the empirical array was determined by the Kolmogorov-Smirnov consistency criterion (λ). K. Pearson (R) correlation analysis was used.

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

зиція, здоров'я і цікава робота – та інструментальні цінності - самоконтроль, вихованість і високі запити - є превалюючими. З'ясовані ранги термінальних та інструментальних цінностей за методикою "Ціннісні орієнтації" М. Rokeach (1973) не зіставлялися за кожним рангом інших досліджень, оскільки рангові позиції навіть схожих вибірок молоді мали відмінності. Тому реалізовано алгоритм відбору трьох найбільш рейтингових цінностей, які далі використано у статистичних розрахунках. Порівняння з результатами дослідження N. Yaremchuk et al. (2024) за цією ж методикою продемонструвало, що відібрані цінності входять до п'ятірки виборів поточної вибірки. Пояснено таку спорідненість високим рівнем ідентичної ціннісно-орієнтованої позиції респондентів обох вибірок.

Отримані результати за "Тестом життєвих орієнтацій" (Carver, Gaines, 1987) порівняно зі схожою вибіркою в дослідженні О. Mitroshkina (2018). За t-критерієм Стьюдента зіставлено дані за всіма вимірами: ДО, ПО, НО. Констатовано відсутність достовірних відмінностей. За методиками "Опитувальник особистісної готовності до змін" (Rollnick et al., 1992) і "Опитувальник копінг-стратегій" (Lazarus & Folkman, 1984) можемо хіба що виокремити прямі й обернені тенденції за низкою параметрів. Достовірні відмінності також відсутні.

Подано кореляційну матрицю життєвих орієнтацій і цінностей з параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями (табл. 2). Завчасно за критерієм узгодженості (λ) Колмогорова-Смирнова з'ясовано нормальний розподіл емпіричного масиву. Використано кореляційний аналіз за К. Пірсоном (R).

Table 2. Correlation matrix of the studied parameters by Pearson's R-test (n = 112)
Таблиця 2. Кореляційна матриця досліджуваних параметрів за R-критерієм Пірсона (n = 112)

Scales Шкали	SP СП	Life Orientations and Values / Життєві орієнтації і цінності						
		DO / ДО	РЕ / ПО	NE / HO	PLA / АЖП	SC / C	E / B	HR / B3
Р / ПР	R		.178*		.148*			
	p		.039		.028			
RF / BH	R	.161*	.131*	.157*	.231**			
	p	.022	.036	.026	<.001			

0Р / ОП	R	.345**	.312**	159*	.131*	.178*		
	p	<.001	<.001	.024	.036	.039		
AV / AB	R							.158*
	p							.023
AD / АД	R				.159*	.231**		
	p				.024	<.001		
CD / BП	R							
	p							
ТА / ТД	R	.178*	.181*					
	p	.039	.037					
SC / CK	R				.131*	.342**		
SC / CK	p				.036	<.001		
SSS / ПСП	R							
555 / HCH	p							
PS / ПВП	R	.157*		178*	.181*	.158*		
FS/IIDII	p	.026		.039	.037	.023		
	R					.178*	.157*	
AR / ΠΒ	p					.039	.026	
	R							
PR / ПП	p							
C / W	R		178*	.229**				
С / К	р		.039	<.001				
D/Д	R		157*	.227**				
	p		.026	<.001				
А / У	R							
	p							

Note: SP – statistical parameter; R – Pearson coefficient; p – nominal value; DO – dispositional optimism; PE – positive expectations; NE – negative expectations PLA – proactive life attitude; SC – self-control; E – education; HR – high requests; P – passion; RF– resourcefulness; OP – optimism; AV – adventurousness; AD – adaptability; CD – confidence; TA – tolerance for ambiguity; SC – self-control; SSS – search for social support; PS – planning to solve a problem; AR – acceptance of responsibility; PR – positive reestimation; C – confrontation, D – distancing; A – avoidance; * – correlation at the level of $p \le .050$; ** – correlation at the level of $p \le .010$ and p < .001.

Примітка: СП – статистичний параметр; R – коефіцієнт Пірсона; p – номінальне значення; ДО – диспозиційний оптимізм; ПО – позитивні очікування; HO – негативні очікування; АЖП – активна життєва позиція; C – самоконтроль; B – вихованість; B3 – високі запити; ПР – пристрасність; BH – винахідливість; ОП – оптимізм; AB – авантюрність; АД – адаптивність; ВП – впевненість; TД – толерантність до двозначності; СК – самоконтроль; ПСП – пошук соціальної підтримки; ПВП – планування вирішення проблеми; ПВ – прийняття відповідальності; ПП – позитивна переоцінка; К – конфронтація; Д – дистанціювання; У – уникнення (У); * – кореляція на рівні р≤.050; ** – кореляція на рівні р≤.010 і р<.001.

The correlation pleiad of life orientations and values with the parameters of personal readiness for changes and coping strategies was constructed and presented in Fig. I. The correlation pleiad made it possible to visualize and qualitatively present significant correlations of the study. Побудовано кореляційну плеяду життєвих орієнтацій і цінностей із параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями й подано на рис. І. Кореляційна плеяда дозволила візуально відобразити та якісно представити достовірні зв'язки дослідження.

Fig. I. Correlation pleiad of life orientations and values with the parameters of personal readiness for changes and coping strategies (n = 112)

Рис. І. Кореляційна плеяда життєвих орієнтацій і цінностей із параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями (n = 112)

Twenty-eight significant correlations were recorded (p < .050; p < .010; p < .001), of which twenty-four were direct and four were inverse. In the parameters of life orientations, eleven direct and four inverse correlations were recorded. Terminal values had six direct correlations. Instrumental values had six direct correlations. At the same time, the parameters of personal readiness for change were endowed with fifteen direct correlations and one inverse correlation. Coping strategies had nine direct and three inverse correlations. We state that life orientations were more loaded and more dependent on sociogenic challenges in comparison with terminal and Зафіксовано двадцять вісім достовірних зв'язків (р < .050; р < .010; р < .001), з яких двадцять чотири прямі і чотири обернені. У параметрах життєвих орієнтацій зафіксовано одинадцять прямих і чотири обернені зв'язки. Термінальні цінності мають шість прямих зв'язків. Інструментальні цінності володіють шістьма прямими зв'язками. Водночас параметри особистісної готовності до змін наділені п'ятнадцятьма прямими й одним оберненим зв'язком. Копінг-стратегії мають дев'ять прямих і три обернені зв'язки. Констатуємо, що життєві орієнтації є більш навантаженими й більш залежними від соціогенних викликів,

instrumental values. Analysis of the parameters of personal readiness for change demonstrated that resourcefulness(RF), optimism(OP), and tolerance for ambiguity (TA) had the most correlations and could perform a significant operational function in social transformations. Confidence (CD) had no significant correlations. Sociogenic challenges did not bring any confidence, except that they actualize the life attitude and self-control. Coping strategies in the outlined conditions were analyzed, and they were differentiated into constructive and destructive. The most loaded constructive coping strategy was planning to solve a problem (PS) – four correlations. Obviously, the construction of favorable scenarios allows for connecting the present with the future, looking for ways out of distressing situations. Destructive coping strategies – confrontation (C) and distancing (D) - had the same number of correlations - two each.

Discussion

The scientific problem of studying the life orientation of young people in the context of sociogenic challenges is a successful attempt to find out the relationship between meaningvalue dimensions, which include life orientations. terminal and instrumental values with the parameters of personal readiness for change, and coping strategies. We can find empirical studies in the scientific literature that touch on the aspects related to the operation of the defense mechanisms of respondents (Lep et al., 2022; Ramey et al., 2022), consider the value-oriented sphere of modern youth (Elizondo et al., 2024; Kralik et al., 2023), social transformations (Kobylarek et al., 2022; Karkovska et al., 2020), and uncertainty (Gomez et al., 2023; Wang et al., 2023).

The obtained descriptive frequency characteristics of the empirical data (see Tabl. 1) provided a normal distribution and did not show significant or extreme deviations on individual scales. We consider it legitimate to single out the most rated terminal and instrumental values of voung people and perform statistical calculations with them. M. Rokeach (1973) considered terminal values to be the beliefs of an individual about the life goal that they seek to achieve. Terminal values reproduce exactly this goal, in particular, a proactive life attitude (PLA), health (H), and an interesting job (IJ). Interestingly, the terminal values - health (H) and interesting job (IJ) were not related to the parameters of personal

на відміну від термінальних та інструментальних цінностей. Аналізування параметрів особистісної готовності до змін продемонструвало, що винахідливість (ВН), оптимізм (ОП) і толерантність до двозначності (ТД) мають найбільше зв'язків і здатні виконувати значну операційну функцію в соціальних трансформаціях. Впевненість (ВП) немає достовірних зв'язків. Очевидно, що соціогенні виклики жодної впевненості не приносять, хіба що актуалізують життєву позицію і самоконтроль. Проаналізовано копінг-стратегії в окреслених умовах, продиференційовано їх на конструктивні й деструктивні. Найбільш навантаженою конструктивною копінг-стратегією є планування вирішення проблеми (ПВП) - чотири зв'язки. Очевидно, побудова сприятливих сценаріїв дозволяє зв'язувати теперішнє з майбутнім, шукаючи шляхи виходу з дистресових ситуацій. Деструктивні копінг-стратегії - конфронтація (К) і дистанціювання (Д) - мають однакову кількість зв'язків - по два.

Дискусія

Наукова проблема дослідження життєвих орієнтації молоді в умовах соціогенних викликів є успішною спробою з'ясувати зв'язок сенсово-ціннісних вимірів, до яких віднесено життєві орієнтації, термінальні та інструментальні цінності з параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями. У науковій літературі знаходимо емпіричні дослідження, які зачіпають аспекти дотичні до роботи захисних механізмів респонденів (Lep et al., 2022; Ramey et al., 2022), стосуються ціннісно-орієнтаційної сфери сучасної молоді (Еlizondo et al., 2024; Kralik et al., 2023), соціальних трансформацій (Kobylarek et al., 2022; Karkovska et al., 2020) та невизначеності (Gomez et al., 2023; Wang et al., 2023).

Отримані описові частотні характеристики емпіричного масиву даних (див. табл. 1) забезпечили нормальний розподіл і не показали суттєвих чи екстремальних відхилень за окремими шкалами. Правомірним вважаємо виокремлення найбільш рейтингових термінальних та інструментальних цінностей молоді й здійснення з ними статистичних розрахунків. Під термінальними цінностями М. Rokeach (1973) розумів переконання особистості про життєву мету, якої вона прагне досягти. Термінальні цінності – активна життєва позиція (АЖП), здоров'я (З) і цікава робота (ЦР) – відтворюють саме цю мету. Цікавим є той факт, що термінальні цінності – здоров'я (З) і

ISSN 2664-6005

readiness for change and coping strategies (see Tabl. 2 and Fig. I). We explain that these values could be powerful projections from the past to the future, accompanied by little connection with the realities of the present. A proactive life attitude under such conditions is important to carry out the load of the compensatory mechanism in internally and externally displaced persons. The values of "health" and "interesting job" were an expected image that was constructed in peacetime, over a long period, and had a high assimilative capacity. Under such conditions, a proactive life attitude acquires signs of operationality rather than an aim, which is capable of leading an individual to achieve a life goal due to its high expression. M. Rokeach (1973) defined instrumental values as the idea of acceptable ways to achieve a goal. It should be added that in the context of sociogenic challenges, it is worth talking about the values that have been actualized in these conditions and can be implemented where displaced people are. Instrumental values – self-control (CC), education (E), and high requests (HR) - were the ways that ensure the achievement of life goals and the construction of the living space of voung people. These instrumental values had a somewhat similar picture to terminal values in terms of the design of significant correlations (see Fig. I). It should be noted that the most loaded instrumental value was self-control (SC). Education (E) and high requests (HR) had one significant correlation each. We explain that selfcontrol was also capable of performing the load of the compensatory mechanism. We can summarize that through a proactive life attitude (PLA) and self-control (SC), the studied modern youth can overcome the sociogenic challenges of today. It is known that self-control, which is based on selfregulation of the individual, the ability to control one's actions, emotions, and deeds, allows a person to make conscious decisions and implement them. Work of self-control, combined with a proactive life attitude, can focus the attention of young people on ordinary daily responsibilities and not allow them to isolate themselves and fall into a state of distress or depression. The work of a constructive coping strategy - planning to solve a problem (PS) – was a fairly effective defense mechanism in the context under study. It should be noted that planning constructive intentions for the future should bring a positive result in the future. At the same time, it should be noted that two other coping strategies, which are classified

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

цікава робота (ЦР) – не зв'язані з параметрами особистісної готовності до змін і копінг-стратегіями (див. табл. 2 і рис. I). Пояснюємо, що зазначені цінності можуть бути потужними проєкціями з минулого в майбутнє, які супроводжуються незначним зв'язком із реаліями теперішнього. Активна життєва позиція за таких умов знатна виконувати навантаження компенсаторного механізму у внутрішньо і зовнішньо переміщених осіб. Цінності "здоров'я" і "цікава робота" є очікуваним образом, що сконструйований у мирний час, упродовж тривалого проміжку, і володіє високою асиміляційною здатністю. За таких умов активна життєва позиція радше набуває ознак операційності, ніж мети, яка здатна через високу вираженість привести індивіда до досягнення життєвої мети. Під інструментальними цінностями М. Rokeach (1973) розумів уявлення про прийнятні способи досягнення мети. Додамо, що в умовах соціогенних викликів варто вести мову про цінності, що актуалізувалися в зазначених умовах і можуть бути реалізовані там. де перебувають переселениі. Інструментальні цінності – самоконтроль (С), вихованість (В) і високі запити (ВЗ) – є тими способами, які забезпечують досягнення життєвої мети й конструювання життєвого простору молоді. Ці інструментальні цінності мають дещо схожу з термінальними цінностями картину за дизайном достовірних зв'язків (див рис. I). Зазначимо, що найбільш навантаженою інструментальною цінністю є самоконтроль (С). Вихованість (В) і високі запити (ВЗ) мають по одному достовірному зв'язку. Пояснюємо, що самоконтроль також здатен виконувати навантаження компенсаторного механізму. Приходимо до узагальнення, що через активну життєву позицію (АЖП) і самоконтроль (С) досліджувана сучасна молодь здатна долати соціогенні виклики сьогодення. Відомо, що самоконтроль, який базується на саморегуляції особистості, здатності контролювати свої дії, емоції і вчинки, дозволяє людині ухвалювати усвідомлювані рішення та втілювати їх у життя. Робота самоконтролю в поєднанні з активною життєвою позицією здатна фокусувати увагу молодих людей на звичайних повсякденних обов'язках і не дозволяти ізолюватися та впасти в дистресовий стан чи депресію. Робота конструктивної копінг-стратегії планування вирішення проблеми (ПВП) – є достатньо дієвим захисним механізмом у досліджуваному контексті. Зауважимо, що планування конструктивних інтенції в майбутнє

as destructive by the authors of the methodology (Lazarus & Folkman, 1984) - confrontation and distancing - also had significant correlations. Under the condition of high indicators of negative expectations (NE), the work of these destructive coping strategies posed a latent danger. It should be noted that negative expectations are life orientations that, due to pessimistic moods, passive position, reluctance to change something and the desire to return everything to the way it was, negatively burden the psycho-emotional sphere and encourage the deepening of distress states. Negative expectations, as shown in the study of N. Tavrovetska et al. (2023), are related to the motivation for avoiding failure, which not only prompts caution but is also accompanied by a high passivity of respondents.

The proposed method of empirical research on the life orientations of young people in the conditions of sociogenic challenges made it possible to achieve the goal and confirm the hypothesis. It is important that life orientations, terminal and instrumental values of internally and externally displaced young people, determined under martial law, are related to the parameters of personal readiness for change and constructive coping strategies.

Conclusions

It was empirically proven and theoretically substantiated that the research into the life orientations of young people in the conditions of sociogenic challenges are a study of young people's awareness and rethinking of their life purpose, the meaning of life, and the desire for self-realization. Life values, considered through the prism of dynamic social transformations, in terms of readiness or unreadiness for personal changes and constructive and destructive coping strategies, confirmed the complexity and multifaceted nature of the phenomenon under study.

A significant correlation between the terminal value "proactive life attitude" (PLA) and the parameters of personal readiness for change and constructive coping strategies were established. There was no correlation between the terminal values "health" (H) and "interesting job" (IJ). It was explained that these values are powerful projections from the past to the future, which are accompanied by an insignificant connection with the realities of the present. A proactive life attitude can perform the function of a compensatory mechanism. It was

в перспективі має принести позитивний результат. Водночас зазначимо, що дві інші копінг-стратегії, які віднесено авторами методики до деструктивних (Lazarus, Folkman, 1984), конфронтація і дистанціювання – також наділені достовірними зв'язками. За умови високих показників негативних очікувань (НО) робота згаданих деструктивних копінг-стратегій складає латентну небезпеку. Зазначимо, що негативні очікування є життєвими орієнтаціями, які через песимістичні настрої, пасивну позицію, небажання щось змінювати і прагнення повернути усе, як було, негативно навантажують психоемоційну сферу і спонукають до поглиблення дистресових станів. Негативні очікування, як показано в дослідженні N. Tavrovetska et al. (2023), зв'язані з мотивацією уникнення невдачі, що не лише спонукає до обережності, але й супроводжується високою пасивністю респондентів.

Запропонована методика емпіричного дослідження життєвих орієнтації молоді в умовах соціогенних викликів дозволила досягти мети й доказати гіпотезу. Важливо, що життєві орієнтації, термінальні та інструментальні цінності внутрішньо й зовнішньо переміщених молодих людей, визначені під час дії воєнного стану, мають зв'язок із параметрами особистісної готовності до змін і конструктивними копінг-стратегіями.

Висновки

Емпірично доведено й теоретично обґрунтовано, що життєві орієнтації молоді в умовах соціогенних викликів є вивченням усвідомлення й переосмислення молодими людьми свого життєвого призначення, сенсу життя та прагнення до самореалізації. Життєві цінності, розглянуті крізь призму динамічних соціальних трансформацій, у вимірах готовності чи неготовності до особистісних змін і конструктивних та деструктивних копінг-стратегій, підтвердили складність і багатоманітність досліджуваного феномену.

Констатовано достовірний зв'язок термінальної цінності "активна життєва позиція" (АЖП) з параметрами особистісної готовності до змін і конструктивними копінг-стратегіями. У термінальних цінностях "здоров'я" (З) і "цікава робота" (ЦР) зв'язку не зафіксовано. Пояснено, що зазначені цінності є потужними проєкціями з минулого в майбутнє, які супроводжуються незначним зв'язком із реаліями теперішнього. Активна життєва позиція здатна виконувати функцію компенсаторно-

found that instrumental values – self-control (SC), education (E), and high requests (HR) – were the ways that ensure the achievement of life goals and the construction of the living space of young people. It was generalized that through a proactive life attitude (PLA) and self-control (SC) respondents can overcome the sociogenic challenges of today.

It was proven that the work of a constructive coping strategy – planning to solve a problem (PS) – was a sufficiently effective defense mechanism of the subjects. It was noted that under conditions of high indicators of negative expectations (NE), the work of destructive coping strategies such as confrontation (C) and distancing (D), poses a latent danger.

The obtained empirical results have scientific value for anyone who works with young people and seeks constructive ways to overcome sociogenic challenges.

References

- Agten, J. (2019). Bibliodrama: Introducing Stories from Narrative Traditions in the Development of Young People's Life Orientation. *Education Sciences*, 9(2), 107. https://doi.org/10.3390/ educsci9020107
- Baker, M., Winks, K. M. H., Rood, C. J., Quas, J. A., & Williams, S. (2024). Improving the value of school professionals as partners in efforts to enhance recognition of and responses to youth sex trafficking. *Psychology in the Schools*, 1–27. https://doi.org/10.1002/pits.23250
- Broos, H. C., Stamatis, C. A., Goodman, Z., Llabre, M. M., Zvolensky, M., & Timpano Kiara, R. (2023). Situational uncertainty interacts with anxiety sensitivity and distress intolerance to predict anticipated worry and preparation for a hurricane. *Anxiety, Stress, & Coping,* 36(2), 241–258. https://doi.org/10.1080/10615806 .2022.2045013
- Carabelli, G., & Lyon, D. (2016). Young people's orientations to the future: navigating the present and imagining the future. *Journal of Youth Studies*, 19(8), 1110–1127. https://doi.org/10.1080/13676261.2016.1145641
- Carver, C. S., & Gaines, J. G. (1987). Optimism, pessimism, and postpartum depression. *Cognitive Therapy and Research*, *11*(4), 449– 462. https://doi.org/10.1007/BF01175355
- Elizondo, K., Valenzuela, R., Pestana, J. V., & Codina, N. (204). Self-regulation and procrastination in college students: A tale of motivation, strategy, and perseverance. *Psychology in the Schools*, 61,

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

го механізму. З'ясовано, що інструментальні цінності – самоконтроль (С), вихованість (В) і високі запити (ВЗ) – є тими способами, які забезпечують досягнення життєвої мети й конструювання життєвого простору молоді. Узагальнено, що через активну життєву позицію (АЖП) і самоконтроль (С) респонденти здатні долати соціогенні виклики сьогодення.

Доказано, що робота конструктивної копінг-стратегії – планування вирішення проблеми (ПВП) – є достатньо дієвим захисним механізмом досліджуваних. Застережено, що за умови високих показників негативних очікувань (НО) робота деструктивних копінг-стратегій – конфронтації (К) та дистанціювання (Д) – складає латентну небезпеку.

Отримані емпіричні результати мають наукову цінність для всіх, хто працює з молоддю й шукає конструктивні шляхи подолання соціогенних викликів.

Список використаних джерел

- Agten J. Bibliodrama: Introducing Stories from Narrative Traditions in the Development of Young People's Life Orientation. *Education Sciences*. 2019. Vol. 9(2). Vol. 107. https://doi. org/10.3390/educsci9020107
- Baker M., Winks K. M. H., Rood C. J., Quas J. A., Williams S. Improving the value of school professionals as partners in efforts to enhance recognition of and responses to youth sex trafficking. *Psychology in the Schools*. 2024. P. 1–27. https://doi.org/10.1002/pits.23250
- Broos H. C., Stamatis C. A., Goodman Z., Llabre M. M., Zvolensky M., Timpano Kiara R. Situational uncertainty interacts with anxiety sensitivity and distress intolerance to predict anticipated worry and preparation for a hurricane. *Anxiety*, *Stress, & Coping.* 2023. Vol. 36(2). P. 241–258. https://doi.org/10.1080/10615806.2022.204 5013
- Carabelli G., Lyon D. Young people's orientations to the future: navigating the present and imagining the future. *Journal of Youth Studies*. 2016. Vol. 19(8). P. 1110–1127. https://doi.org /10.1080/13676261.2016.1145641
- Carver C. S. Gaines J. G. Optimism, pessimism, and postpartum depression. *Cognitive Therapy and Research*. 1987. Vol. 11(4). P. 449 – 462. https://doi.org/10.1007/BF01175355
- Elizondo K., Valenzuela R., Pestana J. V., Codina N. Self-regulation and procrastination in college students: A tale of motivation, strategy, and perseverance. *Psychology in the Schools*. 2024.

887–902. https://doi.org/10.1002/pits.23088

- Federowicz, M., & Terepyshchyi, S. (2023). Democratic Values in Education: A Theoretical Examination of Ukrainian Children and Youth in Polish Schools Post-February 2022. *Studia Warmińskie*, 60, 45–60. https://doi. org/10.31648/sw.9562
- Gillman, A. S., Scharnetzki, L., Boyd, P., Ferrer, R. A., Klein, W. M. P., & Han, P. K. J. (2023). Perceptions and tolerance of uncertainty: relationship to trust in COVID-19 health information and vaccine hesitancy. *Journal Behavioral Medicine*, *46*(1–2), 40–53. https://doi.org/10.1007/ s10865-022-00302-9
- Gomez, C., & Gudiño, O. G. (2023). Acculturative Stress, Anxiety, and Depression in Latinx Youth: The Role of Behavioral Inhibition, Cultural Values, and Active Coping. *Child Psychiatry & Human Development*, 54, 1178–1189. https:// doi.org/10.1007/s10578-022-01326-7
- Hoian, I. M. (2021). Sotsial'no-psykholohichni osnovy samoorganizatsii molodi v umovakh suspil'nykh zmin [Social-psychological Foundations of Youth Self-Organization in the Conditions of Social Changes]. Kyiv: PVTB "LAT&K". URL: https://elar.khmnu.edu.ua/ handle/123456789/15254
- Johnson, L. E., Robins, R. W., Guyer, A. E., & Hastings, P. D. (2023). Ethnic pride and cultural values promote positive youth development in a conceptual replication of the Five Cs model. *Developmental Psychology*, *59*(9), 1543–1558. https://doi.org/10.1037/dev0001570
- Hudimova, A., Popovych, I., Savchuk, O., Liashko, V., Pyslar, A., & Hrys, A. (2021). Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3364–3373. https://doi.org/10.7752/ jpes.2021.06456
- Karkovska, R. (2020). Psychological factors of the image of the state in the students' perception. *Journal of Education Culture and Society*, 5(1), 58–168. https://doi.org/10.15503/jecs20141.158.168
- Kinoshita, K., MacIntosh, E., & Sato, S. (2021). Thriving in youth sport: the antecedents and consequences. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, *20*(2), 356–376. https://doi.org/10.1080/161219 7X.2021.1877327
- Kobylarek, A., Błaszczyński, K., Ślósarz, L., Madej, M., Carmo, A., Hlad, Ľ., Králik, R., Akimjak,

Vol. 61. P. 887–902. https://doi.org/10.1002/ pits.23088

- Federowicz M., Terepyshchyi S. Democratic Values in Education: A Theoretical Examination of Ukrainian Children and Youth in Polish Schools Post-February 2022. *Studia Warmińskie*. 2023. Vol. 60. P. 45–60. https://doi.org/10.31648/ sw.9562
- Gillman A. S., Scharnetzki L., Boyd P., Ferrer R. A., Klein W. M. P., Han P. K. J. Perceptions and tolerance of uncertainty: relationship to trust in COVID-19 health information and vaccine hesitancy. *Journal Behavioral Medicine.* 2023. Vol. 46(1–2). P. 40–53. https://doi. org/10.1007/s10865-022-00302-9
- Gomez C., Gudiño O.G. Acculturative Stress, Anxiety, and Depression in Latinx Youth: The Role of Behavioral Inhibition, Cultural Values, and Active Coping. *Child Psychiatry & Human Development.* 2023. Vol. 54. P. 1178–1189. https://doi.org/10.1007/s10578-022-01326-7
- Гоян I. М. Соціально-психологічні основи самоорганізації молоді в умовах суспільних змін. Київ: ПВТП "LAT&K", 2021. 320 с. URL: https://elar.khmnu.edu.ua/ handle/123456789/15254
- Johnson L. E., Robins R. W., Guyer A. E., Hastings P. D. Ethnic pride and cultural values promote positive youth development in a conceptual replication of the Five Cs model. *Developmental Psychology.* 2023. Vol. *59*(9). P. 1543–1558. https://doi.org/10.1037/dev0001570
- Hudimova A., Popovych I., Savchuk O., Liashko V., Pyslar A., Hrys A. Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport.* 2021. Vol. 21(6). P. 3364–3373. https://doi.org/10.7752/ jpes.2021.06456
- Karkovska R. Psychological factors of the image of the state in the students' perception. *Journal of Education Culture and Society*. 2020. Vol. 5(1). P. 158–168. https://doi.org/10.15503/jecs20141.158.168
- Kinoshita K., MacIntosh E., Sato S. Thriving in youth sport: the antecedents and consequences. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2021. Vol. 20(2). P. 356–376. https://doi.org/10.1080/161219 7X.2021.1877327
- Kobylarek A., Błaszczyński K., Ślósarz L., Madej M., Carmo A., Hlad Ľ., Králik R., Akimjak A., Judák V.,

A., Judák, V., Maturkanič, P., Biryukova, Y., Tokárová, B., Martín, J. G., & Petrikovičová, L. (2022). The Quality of Life among University of the Third Age Students in Poland, Ukraine and Belarus. *Sustainability*, *14*(4), 2049. https:// doi.org/10.3390/su14042049

- Kobylarek, A., Plavčan, P., & Amini Golestani, T. (2021). Educational priorities in a post pandemic world. *Journal of Education Culture and Society*, *12*(2), 5–11. https://doi. org/10.15503/jecs2021.2.5.11
- Koh, K. T., & Wang, C. K. J. (2014). Gender and type of sport differences on perceived coaching behaviours, achievement goal orientations and life aspirations of youth Olympic games Singaporean athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(2), 91–103. https://doi.org/10.1080/161219 7X.2014.932820
- Kondrla, P., Ďurková, E., & Trstenský, F. (2024). Selected Aspects in the Perception of Sustainability Values Among Religious Education Teaching Students. *Journal of Education Culture and Society*, *15*(1), 73–84. https://doi.org/10.15503/jecs2024.1.73.84
- Kralik, R. (2023). The Influence of Family and School in Shaping the Values of Children and Young People in the Theory of Free Time and Pedagogy. *Journal of Education Culture and Society*, 14(1), 249–268. https://doi. org/10.15503/jecs2023.1.249.268
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping.* New-York: Springer Publishing Company. https://www.worldcat. org/title/stress-appraisal-and-coping/ oclc/609341596
- Lep, Ž., Trunk, A., & Babnik, K. (2022). Value Orientations and Institutional Trust as Contributors to the Adoption of Online Services in Youth: A Cross-Country Comparison. *Frontiers Psychology*, *13*, 887587. https://doi. org/10.3389/fpsyg.2022.887587
- Lukova, S. V. (2023). Validyzatsiya ukrayins'koyi versiyi metodyky dyspozytsiynoho optymizmu (Life Orientation Test-Revised LOT-R) [Validation of the Ukrainian Version of The Life Orientation Test-Revised (Life Orientation Test-Revised LOT-R)]. Naukovyy visnyk KHDU. Seriya. Psykholohichni nauky *Scientific Bulletin of KSU Series Psychological Sciences, 1*, 47–55. https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-1-6
- Martin, E. M., Gould, D., & Ewing, M. E. (2015).

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

Maturkanič P., Biryukova Y., Tokárová B., Martín J. G., Petrikovičová L. The Quality of Life among University of the Third Age Students in Poland, Ukraine and Belarus. *Sustainability.* 2022. Vol. 14(4). P. 2049. https://doi.org/10.3390/ su14042049

- Kobylarek A., Plavčan P., Amini Golestani T. Educational priorities in a post pandemic world. *Journal of Education Culture and Society.* 2021. Vol. 12(2), 5–11. https://doi. org/10.15503/jecs2021.2.5.11
- Koh K. T., Wang C. K. J. Gender and type of sport differences on perceived coaching behaviours, achievement goal orientations and life aspirations of youth Olympic games Singaporean athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2014. Vol. 13(2). P. 91–103. https://doi.org/10.1080/161219 7X.2014.932820
- Kondrla P., Ďurková E., Trstenský F. Selected Aspects in the Perception of Sustainability Values Among Religious Education Teaching Students. *Journal of Education Culture and Society*. 2024. Vol. 15(1). P. 73–84. https://doi. org/10.15503/jecs2024.1.73.84
- Kralik R. The Influence of Family and School in Shaping the Values of Children and Young People in the Theory of Free Time and Pedagogy. *Journal of Education Culture and Society*. 2023. Vol. 14(1). P. 249–268. https:// doi.org/10.15503/jecs2023.1.249.268
- Lazarus R. S., Folkman S. *Stress, appraisal, and coping.* New-York: Springer Publishing Company. 1984. https://www.worldcat. org/title/stress-appraisal-and-coping/ oclc/609341596
- Lep Ž., Trunk A., Babnik K. Value Orientations and Institutional Trust as Contributors to the Adoption of Online Services in Youth: A Cross-Country Comparison. *Frontiers Psychology.* 2022. Vol. 13. 887587. https://doi. org/10.3389/fpsyg.2022.887587
- Лукова С. В. Валідизація української версії методики диспозиційного оптимізму (Life Orientation Test-Revised – LOT-R). *Науковий вісник ХДУ. Серія. Психологічні науки.* 2023. №1. С. 47–55. https://doi.org/10.32999/ ksu2312-3206/2023-1-6
- Martin E. M., Gould D., Ewing M. E. Youth's perceptions of rule-breaking and antisocial behaviours: Gender, developmental level, and competitive level differences. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2015.

Youth's perceptions of rule-breaking and antisocial behaviours: Gender, developmental level, and competitive level differences. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, *15*(1), 64–79. https://doi.org/10.1 080/1612197X.2015.1055289

- Michvocíková, V., Sirotová, M., Rubacha, K., & Książek, E. (2023). Teachers in the Private and Public Spheres: Ethical Orientations in Educational Interactions. *Journal of Education Culture and Society*, *14*(1), 76–84. https://doi. org/10.15503/jecs2023.1.76.84
- Mitroshkina, O. (2018). Specificity of psychological readiness for changes and personal competence in the employees of the state criminal-executive service of Ukraine. *Psychological Journal*, *4*(9), 53–67. https://doi. org/10.31108/1.2018.9.19.4
- Nascimento Junior, J. R. de A., do Freire, G. L. M., Moraes, J. F. V. N. de Fortes, L. de S. Oliveira, D. V., & de Cronin, L. D. (2021). Does life skills development within sport predict the social behaviours and sports values of youth futsal players? *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(3), 981–995. https:// doi.org/10.1080/1612197X.2021.1907764
- Popovych, I., Hudimova, A., Bokhonkova, Yu., Savchuk, O., Hoian, I., & Shevchenko, N. (2023a). Dispositional Mental States of Internally Displaced University Teachers Under Martial Law: Gender Differences. *Journal of Education Culture and Society*, *14*(2), 171–187. https:// doi.org/10.15503/jecs2023.2.171.181
- Popovych, I., Radul, I., Hoian, I., Ohnystyi, A., Doichyk, V., & Burlakova, I. (2022). Athletes' resilience typology: a comparative analysis of individual and team sports. *Journal of Physical Education and Sport, 22*(9), 2036–2046. https://doi.org/10.7752/jpes.2022.09260
- Popovych, I., Shevchenko, N., Raievska, Y., Myshchyshyn, M., Hoian, I., Yakovleva, S., & Los, O. (2023b). Operationalization of physical work ability of young athletes in terms of psychological well-being. *Journal of Physical Education and Sport, 23*(6), 1456–1464. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.06178
- Prokhorenko, L., Popovych, I., Sokolova, H., Chumaieva, Yu., Kosenko, Yu., Razumovska, T., & Zasenko, V. (2023). Gender differentiation of self-regulating mental states of athletes with disabilities: comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport, 23*(2), 349–359. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.02042

Vol. 15(1). P. 64–79. https://doi.org/10.1080/ 1612197X.2015.1055289

- Michvocíková V., Sirotová M., Rubacha K., Książek E. Teachers in the Private and Public Spheres: Ethical Orientations in Educational Interactions. *Journal of Education Culture and Society*. 2023. Vol. 14(1). P. 76–84. https://doi. org/10.15503/jecs2023.1.76.84
- Mitroshkina O. Specificity of psychological readiness for changes and personal competence in the employees of the state criminalexecutive service of Ukraine. *Psychological Journal*. 2018. Vol. 4(9). P. 53–67. https://doi. org/10.31108/1.2018.9.19.4
- Nascimento Junior J. R. de A., do Freire G. L. M., Moraes J. F. V. N. de Fortes, L. de S. Oliveira, D. V. de, Cronin L. D. Does life skills development within sport predict the social behaviours and sports values of youth futsal players? *International Journal of Sport and Exercise Psychology*. 2021. Vol. 20(3). P. 981–995. https://doi.org/10.108 0/1612197X.2021.1907764
- Popovych I., Hudimova A., Bokhonkova Yu., Savchuk O., Hoian I., Shevchenko N. Dispositional Mental States of Internally Displaced University Teachers Under Martial Law: Gender Differences. *Journal of Education Culture and Society.* 2023a. Vol. 14(2). P. 171–187. https:// doi.org/10.15503/jecs2023.2.171.181
- Popovych I., Radul I., Hoian I., Ohnystyi A., Doichyk V., Burlakova I. Athletes' resilience typology: a comparative analysis of individual and team sports. *Journal of Physical Education and Sport.* 2022. Vol. 22(9). P. 2036–2046. https://doi. org/10.7752/jpes.2022.09260
- Popovych I., Shevchenko N., Raievska Y., Myshchyshyn M., Hoian I., Yakovleva S., Los O. Operationalization of physical work ability of young athletes in terms of psychological well-being. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023b. 23(6). P. 1456–1464. https://doi. org/10.7752/jpes.2023.06178
- Prokhorenko L., Popovych I., Sokolova H., Chumaieva Yu., Kosenko Yu., Razumovska T., Zasenko V. Gender differentiation of selfregulating mental states of athletes with disabilities: comparative analysis. *Journal* of Physical Education and Sport. 2023. Vol. 23(2). P. 349–359. https://doi.org/10.7752/ jpes.2023.02042
- Ramey H. L., Lawford H. L., Pancer S. M., MatsubaM. K., Pratt M. W. Trajectories of Youth'sHelping from Adolescence into Adulthood:

ISSN 2664-6005

- Ramey, H. L., Lawford, H. L., Pancer, S. M., Matsuba, M. K., & Pratt, M. W. (2022). Trajectories of Youth's Helping from Adolescence into Adulthood: The Importance of Social Relations and Values. *American Journal of Community Psychology*, 69, 134–144. https://doi. org/10.1002/ajcp.12551
- Rokeach, M. (1973). The Nature of Human Values. New York: The Free Press. https://archive.org/ details/natureofhumanval00roke
- Rollnick, S., Heather, N., Gold, R., & Hall, W. (1992). Readiness to Change Questionnaire [Database record]. *APA PsycTests*. https://doi. org/10.1037/t00434-000
- Shcherbak, T., Popovych, I., Kariyev, A., Duisenbayeva, A., Huzar, V., Hoian, I., & Kyrychenko, K. (2023). Psychological causes of fatigue of football players. *Journal of Physical Education and Sport, 23*(8), 2193–2202. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.08251
- Shi, B., Cheng, R., & Robins, R. W. (2024). Investigating the trajectory of Mexicanorigin youth's materialistic values across adolescence and prospective associations with life satisfaction in early adulthood: The role of familism, demographic factors, and parent characteristics. *Journal of Personality and Social Psychology*, 126(3), 492–510. https:// doi.org/10.1037/pspp0000489
- Sirotová, M., Michvocíková, V., & Rubacha, K. (2021). Quasi-experiment in the educational reality. *Journal of Education Culture and Society*, *12*(1), 189–201. https://doi.org/10.15503/ jecs2021.1.189.201
- Sirotová, M., & Michvocíková, V. (2022). University Students' Reflection on Chosen Characteristics of National Populism in Slovakia. *Journal of Education Culture and Society*, *13*(1), 341–349. https://doi.org/10.15503/jecs2022.1.341.349
- Sortheix, F. M., Weber, W., Lilleoja, L., Renvik, T. A., & Sánchez-Montijano, E. (2023). Arab Mediterranean youth's values: The role of values and value congruence on intentions to Emigrate. *International Journal of Intercultural Relations*, 93, 101758. https:// doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101758
- Tavrovetska, N., Popovych, I., Savchuk, O., Piletska, L., Lappo, V., Abramian, N., & Zahrai, L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport, 23*(4), 868–877. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110
- Tzanou, M. (2022). Modern Servitude and

Natalia Falko Iyuriy Serbin Nataliia Hurtovenko Ivan Tylnyi

The Importance of Social Relations and Values. *American Journal of Community Psychology*. 2022. Vol. 69. P. 134-144. https://doi. org/10.1002/ajcp.12551

- Rokeach M. The Nature of Human Values. New York: The Free Press. 1973. https://archive.org/ details/natureofhumanval00roke
- Rollnick S., Heather N., Gold R., Hall W. Readiness to Change Questionnaire [Database record]. *APA PsycTests*. 1992. https://doi.org/10.1037/ t00434-000
- Shcherbak T., Popovych I., Kariyev A., Duisenbayeva A., Huzar V., Hoian I., Kyrychenko K. Psychological causes of fatigue of football players. *Journal of Physical Education and Sport.* 2023. Vol. 23(8). P. 2193–2202. https:// doi.org/10.7752/jpes.2023.08251
- Shi B., Cheng R., Robins R. W. Investigating the trajectory of Mexican-origin youth's materialistic values across adolescence prospective and associations with life satisfaction in early adulthood: The role of familism, demographic factors, and parent characteristics. Journal of Personality and Social Psychology. 2024. Vol. 126(3). P. 492-510. https://doi.org/10.1037/pspp0000489
- Sirotová M., Michvocíková V., Rubacha K. Quasiexperiment in the educational reality. *Journal of Education Culture and Society*. 2021. Vol. 12(1). P. 189–201. https://doi.org/10.15503/ jecs2021.1.189.201
- Sirotová M., Michvocíková V. University Students' Reflection on Chosen Characteristics of National Populism in Slovakia. *Journal of Education Culture and Society*. 2022. Vol. 13(1). P. 341–349. https://doi.org/10.15503/ jecs2022.1.341.349
- Sortheix F. M., Weber W., Lilleoja L., Renvik T. A., Sánchez-Montijano E. Arab Mediterranean youth's values: The role of values and value congruence on intentions to Emigrate. *International Journal of Intercultural Relations.* 2023. Vol. 93. 101758. https://doi. org/10.1016/j.ijintrel.2023.101758
- Tavrovetska N., Popovych I., Savchuk O., Piletska L., Lappo V., Abramian N., Zahrai L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal* of Physical Education and Sport. 2023. Vol. 23(4). P. 868–877. https://doi.org/10.7752/ jpes.2023.04110
- Tzanou M. Modern Servitude and Vulnerable Social Groups: The Problem of the AI Datafication of

Vulnerable Social Groups: The Problem of the AI Datafication of Poor People and Women. *IEEE Technology and Society Magazine*, 41(2), 105–108. https://doi.org/10.1109/MTS.2022.3173347

- Wang, J., Xin, X., Huo, Y., Li, Y., Han, Y., & Kong, F. (2024). Bifactor Modelling, Reliability, and Validity of the Material Values Chinese Scale in Youth. Psychological 465-484. Reports, 127(1), https://doi. org/10.1177/00332941221114407
- Wang, X. L. (2023). Meta-governance, uncertainty and self-organization in corporatist social service sectors: The case of Hong Kong. *International Review of Administrative Sciences*, *89*(4), 1186–1202. https://doi. org/10.1177/00208523221147617
- Yaremchuk, N., Sirant, N., Lozynska, S., Zavatska, N., & Boiaryn, L. (2024). Life tasks and value orientations of future teachers under conditions of a digital educational environment. *Amazonia Investiga*, *13*(75), 156–166. https:// doi.org/10.34069/AI/2024.75.03.13
- Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individualdifferences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1271–1288. https:// doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271

Poor People and Women. *IEEE Technology and Society Magazine*. 2022. Vol. 41(2). P. 105–108. https://doi.org/10.1109/MTS.2022.3173347

- Wang J., Xin X., Huo Y., Li Y., Han Y., Kong F. Bifactor Modelling, Reliability, and Validity of the Material Values Scale in Chinese Youth. *Psychological Reports*. 2024. Vol. 127(1). P. 465–484. https:// doi.org/10.1177/00332941221114407
- Wang X. L. Meta-governance, uncertainty and self-organization in corporatist social service sectors: The case of Hong Kong. *International Review of Administrative Sciences*. 2023. Vol. 89(4). P. 1186–1202. https://doi.org/10.1177/00208523221147617
- Yaremchuk N., Sirant N., Lozynska S., Zavatska N., Boiaryn L. Life tasks and value orientations of future teachers under conditions of a digital educational environment. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13(75). P. 156–166. https://doi. org/10.34069/AI/2024.75.03.13
- Zimbardo P.G., Boyd J.N. Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology.* 1999. Vol. 77(6). P. 1271–1288. https://doi. org/10.1037/0022-3514.77.6.1271

